

Výstřižková služba
Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Mladá fronta, Ostrava

-1. IV. 1961

S OTEVŘENÝM HLEDÍM

Filanova prvotina v ostravském Divadle Petra Bezruče

d Slovenský novinář Ludvík Filan je nejnovějším debutantem v naší dramatické tvorbě. Jeho prvotinu „Žolík“ uvedla nedávno bratislavská Nová scéna a už v březnu se objevila v překladu Kamila Bednáře v Ostravě, kde ji nastudoval mladý soubor Divadla Petra Bezruče.

Filan sáhl po aktuálním námětu osobní charakterové čistoty a klade otázku: Žít s otevřeným hledím nebo sázet na vlivné lidi, jako se v kartách spoléhá na žolíka?

Helena Klimáková, matka dvou dospívajících dětí, upřímně miluje svého druhého muže doktora Sochora. Je vzornou pracovnící, členkou strany, má být dokonce vyznamenána za to, že v podniku odhalila mezi zaměstnanci zloděje. Jedného dne se o Sochorovi prozradí, že byl za války jako lékař v Katyni, kde nacisté bestialně zavraždili stovky Poláků. A že o tom dělal přednášky. Sochor pln strachu, žádá svoji ženu o intervenci u významného funkcionáře, spekuluje dokonce s faktem, že Helena tomu člověku není hostejná.

Zde, v uzlovém bodu své hry, opouští Filan bohužel pádu životní pravdy a dává se cestou

papírového sledování myšlenky a cíle, které si předem určil. Helena totiž neřeší především otázku, zda může ještě dále milovat člověka, který byl spoluúčastníkem strašného zločinu a po léta to pokrytecky skrýval, ale plně se zabývá problémem, za těchto okolností nutně akademickým:

V. Martínek a M. Koutný v rolích Gustava, syna Heleny Klimákové a Martina Dobříka.
Foto pro MF: F. Král

Zvednout telefon nebo nezvednout? Zradit své čisté zásady otevřeného hledí nebo jím obětovat osobní štěstí? (Konec konců divák předem bezpečně ví, že Helena nezkłame: Vždyť už dříve odmítla intervenovat ve prospěch snoubence své dcery, který dostal umístěnkou někde na východní Slovensko a nepoužila „žolíka“ ve hře ani k prosazení dramatického pokusu neúspěšného spisovatele Martina Dobříka.) Ale především: Kdyby se rozhodla v tom zásadním — v lásce ke svému muži, řešilo by se tím přirozeně i všechno ostatní. Vyšití konfliktu na nepravou kolej způsobil, že všechno co se děje kolem Helenina vnitřního boje o vlastní charakter zní nevěrohodně. Škoda, Filanova prvotina je jinak závažným a talentovaným příspěvkem k úsilí naší dramatické literatury o ryzí profil socialistického člověka.

V režii Jana Kačera (na scéně má účelné scéně Otakara Schindlera) má „Žolík“ podobu moderního společenského dramatu. Po několika předcházejících hrách současných autorů (Aškenázy, Hikmet, Corinth, Petrov, Topol, Kuzněcov) je Filanova hra dalším dílem, kterým Divadlo Petra Bezruče programově obrací tvář k dnešku.

JIRÍ NAVRÁTIL

Výstřižková služba
při Pražské informační službě
Praha 1, Letenská 2
Telefon 631-74

VÝSTŘÍŽEK Z ČASOPISU

Lidová demokracie, venkov

14. III. 1961

d Za divadlem v Ostravě

Š. Ranošová a B. Václav ve Filanově hře „Žolík“

Po nedávné bratislavské inscenaci uvedlo hru L. Filana „Žolík“ i ostravské Divadlo Petra Bezruče. Mladý slovenský autor nezapře rozhlasového dramatika. Jeho hra je spíše sledem scén, ilustrujících určité problémy než pevnou divadelní stavbou. Tato roztržitost není ovšem jen vnějškového rázu. Tkví v samém dramatickém obsahu hry. Vnitřní rozdrobenost a nesourodost je vážnější, protože jednak oslabuje myšlenku, za níž autor se svou hrou vytáhl do boje, jednak klade nadměrné požadavky jak na režii, tak i na herce. V několika variantách Filan rozvádí problém morální odpovědnosti jedince, kterého život staví před pokušení vypočítat si „žolíkem“, rozuměj protekcí vlivné osobnosti, jež zřejmě může vyřešit všechny problémy, o nichž se ve hře mluví. Prosperšné myšlenky vadí její konstruovanost; její závažnost by vynikla více, kdyby jí autor demonstroval prostřednictvím dramatu pouze dvou hlavních protagonistů. Režie J. Kačera se s úspěchem snažila překlenout málo dramatická a misty i hluchá místa, herci se vyrovnali s nehlubokými rolemi se ctí. Zaznamenejme sympatický výkon V. Martínce v Gustavovi a N. Diviškové v hysterické Kláře, kteří spolu s M. Koutným v Martinovi měli více herecké příležitosti než oba hlavní představitelé, Š. Ranošová a B. Václav. an